

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาอำเภอ พัทลุงภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 สรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมุติฐานของการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีสถานภาพ ขนาดโรงเรียน และช่วงชั้นที่เปิดสอนต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของข้าราชการครู

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีสถานภาพ ขนาดโรงเรียน และช่วงชั้นที่เปิดสอนต่างกัน แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2549 จำนวน 700 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 174 คน และครูผู้สอนจำนวน 526 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 248 คน ได้มา โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เกรจซี่ และมอร์แกน จำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 62 คน และครูผู้สอนจำนวน 186 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาอำเภอพยุหะคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ต มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 61 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 4 ด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพพบว่า ครูผู้สอน ร้อยละ 75.00 และผู้บริหาร ร้อยละ 25.00 จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 48.39 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 35.48 และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 16.13 จำแนกตามช่วงชั้นที่เปิดสอนพบว่า ช่วงชั้นที่ 1-3 ร้อยละ 43.55 ช่วงชั้นที่ 1-2 ร้อยละ 41.93 และช่วงชั้นที่ 3-4 ร้อยละ 14.52

2. ข้าราชการครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า

การบริหารอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล และการบริหารวิชาการ

ข้าราชการครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานบุคคล

3. ผลการเปรียบเทียบ

3.1 ข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนมีปัญหาการบริหารมากกว่าผู้บริหาร

3.2 โรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป มากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน มากกว่าโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 และโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านมากกว่าโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

4.1 การบริหารวิชาการ คือ ควรมีการอบรมพัฒนาแก่ครูเกี่ยวกับการจัดทำแบบประเมินพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมาคือ ควรมีการให้ความรู้เรื่องการเงินและพัสดุ นำไปสู่การปฏิบัติที่ต่อเนื่องและชัดเจน และควรจัดเจ้าหน้าที่นิเทศติดตามงานการเรียนการสอน และงานอื่น ๆ แก่ครูผู้สอน

4.2 การบริหารงบประมาณ คือ ควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ และบริหารได้ด้วยตนเองแต่ละฝ่ายงาน รองลงมาคือ ควรมีการให้ความรู้เรื่องการเงินและพัสดุ แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความชัดเจนและถูกต้อง และควรมีสุนัข/คลังข้อมูลสารสนเทศ ที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ไม่ซ้ำซ้อน และเป็นระบบเดียวกัน

4.3 การบริหารงานบุคคล คือ ควรพัฒนาให้ครูมีความเข้าใจในการบริหารงานโรงเรียนเพื่อการปฏิบัติงานสอนที่มีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ควรปรับทัศนคติของครูใน

การทำงานร่วมกันหรือการทำงานแบบมีส่วนร่วมด้วยทีมงาน และควรปรับปรุงการทำงานให้ทำการแทนกันได้

4.4 การบริหารงานทั่วไป คือ ฝ่ายบริหารสถานศึกษาควรมีการปรับปรุงการบริหารให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการติดต่องานอื่น ๆ รองลงมาคือ ควรจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์สื่อสารสำหรับการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เหมาะสม และควรมีการติดตามการส่งหนังสือราชการที่ล่าช้าและไม่ควรกำหนดเวลากลับด่วนเกินไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาอำเภอพิชัยภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิจัยที่พบว่า ข้าราชการครูมีปัญหาการบริหารสถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ตรงตามสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ปาทล เวียงเหล็ก (2546 : 181-184); สวัสดิ์ มีอบ และคนอื่น ๆ (2546 : 204-207); เทอดศักดิ์ ปาระแก้ว (2547 : 141-143); ประพิฐ โพธิ์เพียรทอง (2547 : 89-191); สันติ มุกดาสนิท (2547 : 172-174); ณีจวีวุฒิ พิมพา (2548 : 183-185); พัน มานะชัย (2548 : 176-179); ภูมาคล่องแคล่ว (2548 : 189-192) ซึ่งส่วนใหญ่พบว่า มีปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ เนื่องจากยังมีกิจกรรมพัฒนาที่ไม่ชัดเจนและเหมาะสมเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และ เทียบ โอนผลการเรียน การพัฒนาแผนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาความรู้ความสามารถแก่ข้าราชการครูและลูกจ้าง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา การพัฒนาระบบนิเทศการศึกษาแก่ข้าราชการครู การพัฒนางานแนะแนวทางการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันที่จัดการศึกษา

2. ด้านการบริหารงบประมาณ เนื่องจากยังมีการบริหารจัดการงบประมาณที่เหมาะสมและไม่เป็นระบบเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการ/แผนงาน การตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การจัดการทรัพยากรของสถานศึกษา การจัดหารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา การพัฒนากองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักเรียน การพัฒนากองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษาแก่ข้าราชการครูและลูกจ้างอื่น ๆ การบริหารการเงินเกี่ยวกับการเบิก-จ่ายและการเก็บรักษาเงิน การจัดทำบัญชีการเงินรายรับ-รายจ่าย การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา การจัดหาและการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ-ครุภัณฑ์ การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล เนื่องจากยังมีกิจกรรมพัฒนาที่ไม่ชัดเจนและเหมาะสมเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและกำหนดตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา การนำเสนอแผนอัตรากำลังเพื่อขอความเห็นชอบต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานราชการ การมอบหมายงานแก่ครูด้วยความสมัครใจและมีความชำนาญในการพัฒนาสถานศึกษา การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความชำนาญตามภาระงาน การพัฒนาครูและบุคลากรอื่นก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีปกติและกรณีพิเศษ การจัดทำและเก็บรักษาทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสร้างวินัยและการรักษาวินัย การพัฒนาระเบียบวินัยและการรักษาวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป เนื่องจากยังมีกิจกรรมพัฒนาที่ไม่ชัดเจนและเหมาะสมเกี่ยวกับการดำเนินงานสารบรรณและธุรการทั่วไป การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบโครงสร้างการบริหารและพัฒนาองค์กร การพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานของสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดระบบการควบคุมและตรวจสอบภายในหน่วยงาน การบริการสาธารณะภาครัฐหรือองค์กรเอกชน การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การดำเนินงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป การรับและย้ายนักเรียน

2. ผลการวิจัยที่พบ ปัญหารายชื่อโดยรวมในแต่ละด้านค่อนข้างสูง ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบรายชื่อมีปัญหาสูงที่สุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนการรวบรวมสรุปและไม่นำมาเป็นข้อสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรมีจำนวนน้อยแต่มีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการจัดทำ มุ่งเน้นในการจัดทำเพิ่มสะสมพัฒนางานมากเกินไป ได้รับความร่วมมือจากชุมชนและผู้ร่วมงานค่อนข้างน้อย การจัดทำข้อมูลพื้นฐานและระบบสารสนเทศไม่ชัดเจน ไม่มีระบบ ไม่ตรงกับความเป็นจริง และไม่ครอบคลุมทุกเรื่อง การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่มีความชัดเจน และกว้างเกินไป ไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน ในการจัดทำแผน ครูผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควร แผนของโรงเรียนไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้อย่างจริงจัง การตรวจสอบภายในไม่มีความต่อเนื่องและไม่มีความถี่ในการตรวจสอบที่ชัดเจน และการรายงานความก้าวหน้าและการเผยแพร่ต่อสาธารณชนมีน้อยมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 115-116 ; คำปุ่น บุญเชิด. 2546 : 184-186 ; วิทยากร เชียงกูล. 2548 : 113-114)

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบรายชื่อมีปัญหาสูงที่สุด คือ การจัดการรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา เนื่องจากจากยังไม่มีการเรียบ และกฎหมายรองรับในการจัดการรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาจากสถานที่ อาคารและที่ดินของแต่ละสถานศึกษา ทำให้การจัดการรายได้จึงเกิดขึ้นเพียงการขอบริจาคหรือการจัดผ้าป่าจากผู้ปกครอง ชุมชน และศิษย์เก่า ซึ่งปกติผู้ปกครอง ชุมชน และศิษย์เก่า ส่วนใหญ่มีฐานะเศรษฐกิจไม่ดีนัก ประกอบในแต่ละชุมชนมีการจัดงานบุญผ้าป่า และบุญกฐินเพื่อสร้างวัด ศาลาการเปรียญ และโบสถ์อย่างต่อเนื่อง ทำให้การจัดการรายได้กระทำได้น้อยและเป็นการรบกวนผู้ปกครอง ชุมชน และศิษย์เก่ามากเกินไป (ซารี มณีศรี. 2543 : 68-69 ; สุรพันธ์ ชันต์ทอง. 2545 : 171-173 ; กรมวิชาการ. 2546 : 44) ควรที่กระทรวงศึกษาธิการเพิ่มค่าหัวนักเรียนเพิ่มขึ้นให้พอเหมาะกับการบริหารการศึกษา หรือหลอมรวมบูรณาการนโยบายที่ซ้ำซ้อนเพื่อลดการใช้จ่ายในการพัฒนาตามนโยบายดังกล่าว รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือกลุ่มพัฒนาทางวิชาการได้จัดตั้งคลังพัสดุครุภัณฑ์และศูนย์สื่อการสอนใช้ร่วมกัน เพื่อการประหยัดงบประมาณและให้แต่ละโรงเรียนได้ยืมไปใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ประสิทธิ์ เกลิมพลโยธิน. 2549 : สัมภาษณ์)

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบรายชื่อมีปัญหาสูงที่สุด คือ การนำเสนอแผนอัตรากำลังเพื่อขอความเห็นชอบต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากภาระงานดังกล่าวส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เมื่อโรงเรียนได้รับการจัดสรรครู ครูอัตรากำลัง

หรือลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งปกติโรงเรียนไม่มีครูที่ปฏิบัติหน้าที่งานบุคคล โดยเฉพาะจึงต้องระดม คณะครูทั้ง โรงเรียนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับ ภารกิจของสถานศึกษา การจัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด การนำเสนอแผนอัตรากำลังเพื่อขอความเห็นชอบต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา แล้ว นำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 58-59) รวมทั้ง ในปัจจุบันยังไม่มียะเยียบราชการเกี่ยวกับที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนว่าภาระงานที่โรงเรียนสามารถ กระทำได้มากน้อยเพียงใดในการจัดทำแผนอัตรากำลัง ทำให้ต้องศึกษากฎกระทรวง และ ระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับงานบุคคลโดยตรงอย่างละเอียด จึงทำให้งานล่าช้า และไม่ครอบคลุมภาระงานที่ได้รับมอบหมาย (ประพิฐ โภธิเพียรทอง. 2547 : 215-216) ควรที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลดภาระของ โรงเรียนด้วยการจัดสอบคัดเลือกในภาคฤดูร้อนให้ แต่ละโรงเรียน แล้วมอบหมายให้โรงเรียนสอบภาคปฏิบัติหรือสอบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้บุคคล ในท้องถิ่น (สมาน พบวันดี. 2549 : สัมภาษณ์)

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบรายข้อมีปัญหาสูงที่สุด คือ การพัฒนางาน เทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากข้าราชการครูส่วนใหญ่ของ โรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ไม่มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์หรือ เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อสำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา การวางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาใช้ ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา การระดมทรัพยากรในการจัดหาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาให้งานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา การสนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาใช้ในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะใน การผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้มี การวิจัยและพัฒนาการผลิตการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การติดตามประเมินผลการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ (เทอดศักดิ์ ปาระแก้ว. 2547 : 148-151) ประกอบกับการพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศต้องใช้งบประมาณ ค่อนข้างมาก สำหรับการจัดซื้อคอมพิวเตอร์เพื่อจัดทำระบบเครือข่าย (LAN) อย่างน้อย 2-5 ชุด คือ ระหว่างห้องผู้อำนวยการโรงเรียนกับกลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหาร งบประมาณ และกลุ่มบริหารงานทั่วไป ทำให้การพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศมีฐานข้อมูล

ไม่เพียงพอกับครูและนักเรียน ขาดความรวดเร็ว ไม่สะดวกต่อการใช้ มีข้อมูลสารสนเทศไม่ครอบคลุมทั้ง โรงเรียน และ ไม่มีงบประมาณสำหรับจ้างบุคคลภายนอกสำหรับปรับปรุงเทคโนโลยีให้ทันสมัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2547 : 57-58) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูอย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถจะพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และควรจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปในการเก็บรวบรวม เครื่องมือเก็บรวบรวม การกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล รูปแบบการนำเสนอเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ร่วมกัน เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และลดภาระแก่ครูผู้สอน (สมัย ลครพล. 2549 : สัมภาษณ์)

3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพที่พบปัญหารายชื่อในแต่ละด้านค่อนข้างสูง ดังนี้

3.1 ผู้บริหาร

3.1.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีปัญหารายชื่อสูงที่สุด คือ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารส่วนใหญ่มีภาระงานต้องบริหารจัดการศึกษาในภาพกว้างทั้ง 4 กลุ่มงาน คือ บริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงบประมาณ และกลุ่มบริหารงานทั่วไป จึงมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 42-43) ประกอบกับการพัฒนาระบบสารสนเทศต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย คือ การนำคอมพิวเตอร์มาจัดทำฐานข้อมูล สารสนเทศที่ต้องใช้งบประมาณในการจัดซื้อค่อนข้างมาก แต่โรงเรียนมีความจำเป็นเร่งด่วนต้องใช้งบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนแทน หรือการประสานงานเพื่อขอบริจาคจากชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกมักจะได้รับบริจาคคอมพิวเตอร์ที่ไม่ทันสมัยและตรงกับงานสารสนเทศที่ต้องใช้ (เปรมศักดิ์ เมาะธานี. 2546 : 180-182) ตลอดจนในสภาพจริง โรงเรียนในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีครูเฉลี่ย 10-15 คน และนักเรียนต่ำกว่า 500 คน จึงมีการรับรู้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาร่วมกัน ดังนั้นการใช้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการสนับสนุนการจัดการศึกษาจึงมีน้อยหรือขาดความจำเป็น (วิรัชศักดิ์ กันคูล. 2549 : สัมภาษณ์) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูเพื่อช่วยงานฝ่ายบริหาร โรงเรียนอย่างน้อย โรงเรียนละ 1 คนในการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาที่เหมาะสม และควรจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับเก็บรวบรวม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลระบบสารสนเทศผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบสมบูรณ์ และลดภาระแก่ผู้บริหาร โรงเรียน (สมัย ลครพล. 2549 : สัมภาษณ์)

3.1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีปัญหารายข้อสูงที่สุด คือ การจัดการรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา สืบเนื่องจากแต่ละปีการศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีงบประมาณและทรัพยากรไม่เพียงพอสำหรับการบริหารจัดการศึกษาตาม โครงการ/แผนงานที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นผู้นำขององค์กรต้องมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาตั้งแต่การวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการรายได้ และสินทรัพย์ในส่วนที่จะนำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา เพื่อจัดทำระเบียบข้อมูล การจัดทำแนวปฏิบัติหรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดการรายได้ การบริหารรายได้ และผลประโยชน์ตามแต่ละสภาพของสถานศึกษาโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง การจัดการรายได้และผลประโยชน์และจัดทำทะเบียนคุม เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 65-66) ควรที่กระทรวงศึกษาธิการเพิ่มค่าหัวนักเรียนเพิ่มขึ้นให้พอเหมาะกับการบริหารการศึกษา หรือหลอมรวมบูรณาการนโยบายที่ซ้ำซ้อนเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการพัฒนาตามนโยบายดังกล่าว รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือกลุ่มพัฒนาทางวิชาการได้จัดตั้งคลังพัสดุครุภัณฑ์และศูนย์สื่อใช้ร่วมกัน เพื่อการประหยัดงบประมาณและให้แต่ละโรงเรียนได้ขยับไปใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ประสิทธิ์ เกลิมพลโยธิน. 2549 : สัมภาษณ์)

3.1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหารายข้อสูงที่สุดคือ การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความชำนาญตามภาระงาน อาจจะเป็นเนื่องจากผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับจัดสรรการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาค่อนข้างน้อย และไม่มียกงบประมาณในส่วนขอโรงเรียนสำหรับจัดจ้างได้ ประกอบกับเมื่อมีการจัดสรรตำแหน่งบุคลากรเพื่อจัดจ้างมักไม่มีผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามระเบียบราชการ คือหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังหรือตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาไม่มีการผลิตบัณฑิตสาขาดังกล่าวหรือผลิตบัณฑิตลดลง ทำให้การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวจึงไม่ได้บุคคลที่มีความรู้ความชำนาญตามภาระงานหรือสาขาวิชาที่กำหนดไว้ (ธีระ รุญเจริญ. 2546 : 11-14) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลดภาระของโรงเรียนด้วยการจัดสอบคัดเลือกในภาคฤดูร้อนให้แต่ละโรงเรียน แล้วมอบหมายให้โรงเรียนสอบภาคปฏิบัติหรือสอบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้บุคคลในท้องถิ่น รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรยืดหยุ่นคุณสมบัติอัตราจ้างในสาขาวิชาที่ใกล้เคียงกับด้านการศึกษา เช่น วิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และเกษตรกรรม เป็นต้น (สมาน พบวันดี. 2549 : สัมภาษณ์)

3.1.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีปัญหาหายข้อสูงที่สุด คือ การประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น เนื่องจากแต่ละสัปดาห์โรงเรียนได้รับหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นมากกว่า 50 ฉบับ และผู้บริหารต้องจัดหาข้อมูลหรือติดตามงานกับคณะครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องตามหนังสือราชการกำหนดเป็นงานหลักแทนที่จะเป็นการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนหรือด้านวิชาการ รวมทั้งจัดหาเทคโนโลยีทั้งคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์งานดาวเทียม เพื่อส่งข้อมูลส่วนหนึ่งผ่านระบบอี ออฟฟิศ (e-office) และหนังสือนำส่งทางราชการบางฉบับที่เร่งด่วนต้องเดินทางจากอำเภอพยัคฆภูมิพิสัยไปส่งยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีระยะทางเฉลี่ย 60 กิโลเมตร และติดต่อกับหน่วยงานในจังหวัดมหาสารคาม ระยะทางไกลเฉลี่ยถึง 90 กิโลเมตร ทำให้เสียเวลาและมีค่าใช้จ่ายสำหรับยานพาหนะจำนวนมาก (วาด พายุพล. 2549 : สัมภาษณ์) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำศูนย์รับส่งข้อมูลหรือหนังสือราชการในตัวอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย หรือสามารถส่งผ่านข้อมูลผ่านเว็บไซต์ทั้งหมด และควรลดความซ้ำซ้อนในการขอข้อมูลจากโรงเรียนด้วยการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศของเขตพื้นที่การศึกษาใช้ร่วมกันแต่ละกลุ่มงาน (อดิศักดิ์ สมรัช. 2549 : สัมภาษณ์)

3.2 ครูผู้สอน

3.2.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีปัญหาหายข้อสูงที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากครูผู้สอนส่วนมากมีความเคยชินกับการใช้หลักสูตรจากกรมวิชาการผลิตให้เมื่อกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้แต่ละสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรใช้เอง ครูผู้สอนที่มีจำนวนน้อย ไม่ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรระดับปฐมวัย และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนต้องระดมครูเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างน้อย 9-10 คน แต่ละโรงเรียนมีครูไม่เพียงพอ (ปาทล เวียงเหล็ก. 2546 : 192-193 ; เปรมศักดิ์ เมาะราชี่. 2546 : 182) รวมทั้งในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ เอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก และส่วนใหญ่โรงเรียนได้กำหนดให้ครูได้จัดทำหลักสูตรร่วมกัน ในช่วงปิดภาคเรียน คือ เดือนเมษายน ที่มีระยะเวลาสั้นทำให้การพัฒนาหลักสูตรไม่สมบูรณ์และไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง มีการลอกหลักสูตรจากโรงเรียนอื่นมาใช้ทำให้ไม่สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน โดยเฉพาะหลักสูตรท้องถิ่น ถือได้ว่าครูผู้สอนมีภาระหนักและไม่มีความเพียงพอสำหรับการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 47-48) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำหลักสูตรวิชาพื้นฐานใช้ร่วมกัน และมอบหมายให้แต่ละกลุ่มวิชาการ หรือแต่ละช่วงชั้นที่เปิด

สอนในอำเภอพัคคณภูมิพิสัย ได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นใช้ร่วมกัน เพื่อลดภาระครูผู้สอนและให้มีความรู้ความชำนาญเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตร และควรมีการพัฒนาหลักสูตรทุก 3 ปีการศึกษา เพื่อให้ทันกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (ปานทอง พลมิศศักดิ์, 2549 : สัมภาษณ์)

3.2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีปัญหาหลายข้อสูงที่สุด คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณสถานศึกษา เนื่องจากครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานงบประมาณ โดยตรงในแต่ละโรงเรียนมีเพียง 1-2 คน ประกอบกับการบริหารงบประมาณมีขั้นตอนปฏิบัติที่ซับซ้อนและต้องมีความถูกต้องตรงตามระเบียบกระทรวงการคลังกำหนด เพราะถ้ามีความผิดพลาดจะทำให้ครูถูกลงโทษถึงขั้นตัดเงินเดือนหรือไล่ออกได้ง่าย ดังนั้นครูส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณน้อยทั้ง 1) การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา ได้แก่ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานและเป็นเป้าหมายการให้บริการสาธารณะทุกระดับ ได้แก่ เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ ข้อตกลงการจัดทำผลผลิต ข้อตกลงผลการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษา การศึกษาวิเคราะห์ วิจัย การจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามข้อตกลงที่กำกับเขตพื้นที่ศึกษาด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา ตลอดจนต้นทุน ซึ่งต้องคำนวณต้นทุนผลผลิตขององค์กรและผลผลิตงาน/โครงการ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้เขตพื้นที่การศึกษาและสาธารณชนรับทราบ 2) การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา ด้วยการทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อจัดการศึกษา (SWOT) และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะทำ

ร่างข้อตกลงกับเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำรายละเอียด โครงสร้าง แผนงาน โครงการ และกิจกรรมหลัก จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและนำเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง 3) การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนองบประมาณ ด้วยการจัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน/งาน โครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิตและผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งาน โครงการ เมื่อเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการ 4) จัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง โดยวิเคราะห์นโยบายหน่วยเหนือที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม วิเคราะห์ผลการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมาของสถานศึกษา เพื่อปรับเป้าหมายผลผลิตที่ต้องการดำเนินการใน 3 ปีข้างหน้า พร้อมกับปรับแผนงาน งาน โครงการ และกิจกรรมหลัก ให้สอดคล้องกับประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงินในงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ 5) จัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา และกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง เสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องเชิงนโยบาย จัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิต หรือร่างข้อตกลงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะต้องทำกับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ โดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 53-54) ควรที่โรงเรียน ได้จัดทำคู่มือการของงบประมาณแจกจ่ายแก่ครูทุกคน และผู้บริหาร โรงเรียนควรใช้การมีการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมจากคณะครู เพื่อรับรู้และสามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกรณีครูการเงินและครูแผนงานไปราชการหรือลา และควรมีการลดขั้นตอนซ้ำซ้อนในการเสนอของงบประมาณ โดยเลือกงานที่ปฏิบัติที่เป็นจริงหรืออำนาจหน้าที่จริงของโรงเรียนแทนการปฏิบัติทั้งงานในส่วนของโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา (อรณี มาไรสง. 2549 : สัมภาษณ์)

3.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาที่ยืดเยื้อที่สุด คือ การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะของข้าราชการครู เนื่องจากครูผู้สอนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะของข้าราชการครู เพราะบทบาทหน้าที่ดังกล่าวส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ และ ก.ค.ศ. ครูผู้สอนบางคนที่เกี่ยวข้องเพียงร่วมเป็นกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหรือกรรมการอ่านผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู ประกอบกับการขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะของ

ข้าราชการครูแต่ละ โรงเรียนมีจำนวนครูที่คุณสมบัติตรงตามเกณฑ์น้อย และมีการสมัครค่อนข้างน้อย กล่าวคือ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546-2548 ไม่มีการสมัครให้มีการเสนอขอเลื่อนตำแหน่ง แต่ประการใด และบทบาทหน้าที่ส่วนใหญ่มักเป็นของผู้บริหาร โรงเรียนโดยตรง ทำให้ครูผู้สอนได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการเสนอเหตุผลและและคุณสมบัติของครูที่เลื่อนตำแหน่ง ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาตรวจสอบหรือขออนุมัติต่อ ก.ค.ศ. เมื่อ ก.ค.ศ. อนุมัติแล้วให้สถานศึกษาดำเนินการบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งวิทยฐานะ และให้ได้รับเงินเดือนตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด (ผ้น มานะชัย. 2548 : 182-183 ; วิทยากร เชียงกุล. 2548 : 217) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะของข้าราชการครู รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำแนวทางในการพัฒนาผลงานวิชาการสำหรับการเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะดังกล่าว (สวัสดิ์ วงชารี. 2549 : สัมภาษณ์)

3.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีปัญหาหลายข้อสูงที่สุด คือ การพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องมาจากครูผู้สอนส่วนใหญ่มีภาระงานเกี่ยวกับงานเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดครูที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้รับผิดชอบต้องมีความรู้ขั้นสูงทางการวัดผล ด้านสถิติ และระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อนำมาใช้ในการสำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ จัดทำระเบียบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ จัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา และต้องพัฒนามูลฐานอื่นในการจัดทำระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติการกิจ จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และส่วนกลาง นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการและการประชาสัมพันธ์ ประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และปรับปรุงพัฒนาเป็นระยะ ๆ การทุ่มเททั้งความรู้ความสามารถ และเวลา เพื่อทำให้งานเทคโนโลยีสารสนเทศมีข้อมูลสมบูรณ์ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน จึงทำให้การพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศกระทำได้เพียงบางส่วนและไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ (สมาคมผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย. 2548 : 155-156 ; สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 82-84) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครู อย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถจะพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้อย่างเหมาะสม และควรจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปในการเก็บรวบรวม เครื่องมือเก็บรวบรวม การกระทำและการวิเคราะห์

ข้อมูล รูปแบบการนำเสนอเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ร่วมกัน เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และลดภาระแก่ครูผู้สอน (สมัย ลครพล. 2549 : สัมภาษณ์)

4. ผลการวิจัยเกี่ยวกับขนาด โรงเรียนที่พบปัญหารายชื่อในแต่ละด้านก่อนข้างสูง
ดังนี้

4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

4.1.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีปัญหารายชื่อสูงที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กขาดบุคลากร เอกสารและตำราเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง และเทคโนโลยีในจัดพิมพ์และเก็บรวบรวมหลักสูตรที่จัดทำและพัฒนา ประกอบกับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีสภาพขาดแคลนทุก ๆ ด้าน ทำให้การพัฒนาหลักสูตรที่มีขั้นตอนปฏิบัติที่หลากหลายไม่สามารถกระทำได้ครบถ้วนและสมบูรณ์ตั้งแต่การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม รวมทั้งโรงเรียนขนาดเล็กยังขาดคณะกรรมการติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม ไม่มีคณะกรรมการเพื่อนิทศการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และไม่มี การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสมในแต่ละปีการศึกษา (ปานช เวียงเหล็ก. 2546 : 194-195 ; เปรมศักดิ์ เมาะราณี. 2546 : 183-184) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำหลักสูตรวิชาพื้นฐานใช้ร่วมกัน และมอบหมายให้แต่ละกลุ่มวิชาการ หรือแต่ละช่วงชั้นที่เปิดสอนในอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นใช้ร่วมกัน เพื่อลดภาระครูผู้สอนและให้มีครูที่มีความรู้ความชำนาญเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตร และควรมีการพัฒนาหลักสูตรทุก 3 ปีการศึกษา เพื่อให้ทันกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (ปานทอง พลมีศักดิ์. 2549 : สัมภาษณ์)

4.1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีปัญหารายชื่อสูงที่สุด คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีงบประมาณการจัดสรร

จากภาครัฐค่อนข้างน้อยและมีบุคลากรงานการเงินเพียงคนเดียว แต่ต้องจัดทำและเสนอขอ
งบประมาณที่ครบถ้วนเช่นเดียวกับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ การวิเคราะห์
ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา ได้แก่ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิบัติราชการของ กระทรวง
ศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานและเป้าหมาย
การให้บริการสาธารณะทุกระดับ ได้แก่ เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ ข้อตกลง การจัดทำ
ผลผลิต ข้อตกลงผลการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนา
การศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และตามความต้องการของ
สถานศึกษา วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามข้อตกลงที่กำกับเขตพื้นที่การศึกษา
ด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา ตลอดจนต้นทุน ซึ่งต้องคำนวณต้นทุนผลผลิตขององค์กรและผลผลิต
งาน/โครงการ จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์
สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ
งานงบประมาณให้เขตพื้นที่การศึกษาและสาธารณชนรับทราบ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 :
53-54) ควรที่โรงเรียน ได้จัดทำคู่มือการของงบประมาณแจกจ่ายแก่ครูทุกคน และผู้บริหาร โรงเรียน
ควรใช้การมีการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมจากคณะครู เพื่อรับรู้และสามารถปฏิบัติหน้าที่
แทนกรณีครูการเงินและครูแผนงานไปราชการหรือลาและควรมีการลดขั้นตอนซ้ำซ้อนในการ
เสนอขอของงบประมาณ โดยเลือกงานที่ปฏิบัติที่เป็นจริงหรืออำนาจหน้าที่จริงของโรงเรียนแทนการ
ปฏิบัติทั้งงานในส่วนของ โรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา (อรณี มาไชสง. 2549 : สัมภาษณ์)

4.1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาหายข้อสูงที่สุด คือ การขอลื่อน
ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะของข้าราชการครู เนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็ก
มีครูส่วนใหญ่ที่ระดับเงินเดือนยังไม่สามารถขอลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะของข้าราชการครู
ผู้ครูชำนาญการพิเศษ (ค.ศ.3) และครูเชี่ยวชาญ (ค.ศ.4) ทำให้การปฏิบัติงานดังกล่าวได้ปฏิบัติ
น้อย ประกอบกับโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนด้านบุคลากรที่จะให้คำแนะนำในการพัฒนา
ผลงานทางวิชาการ ขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการผลิตเอกสารและงานวิจัย
เพื่อขอลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะแก่ครูใน โรงเรียน (วิทยากร เชียงกูล. 2548 : 221-222)
ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ
การขอลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะแก่ครู โรงเรียนขนาดเล็กที่จะทำผลงาน
ทางวิชาการ รวมทั้งจัดหาผู้เชี่ยวชาญหรือศึกษานิเทศก์เพื่อให้คำแนะนำแนวทางในการพัฒนา

ผลงานวิชาการสำหรับการเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะที่สนใจ (สวัสดี
วงษ์. 2549 : สัมภาษณ์)

4.1.4 ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารมีปัญหาขายข้อสูงที่สุด คือ การส่งเสริม
และประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ทั้งนี้เพราะโรงเรียน
ขนาดเล็กขาดความพร้อมทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และเทคโนโลยี สำหรับใน
การประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยกับ โรงเรียนใกล้เคียง เกี่ยวกับการ
การจัดให้มีระบบการประสานงานและเครือข่ายการศึกษา การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษา
เพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือ การเผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรใน
สถานศึกษาใกล้เคียงและผู้เกี่ยวข้องรับทราบ การจัดทำแผน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การให้ความร่วมมือและสนับสนุนทาง
วิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งที่เป็น
โรงเรียนใกล้เคียง การศึกษาพิเศษ การนอกโรงเรียน และสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ (สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 81-82) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะทำหน้าที่
แทนในการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
รวมทั้งการจัด โรงเรียนขนาดใหญ่เพื่อเป็น โรงเรียนพี่เลี้ยงแก่โรงเรียนขนาดเล็กสำหรับประสาน
การจัดการศึกษาและการช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่าง ๆ (วีรศักดิ์ กันดูล. 2549 : สัมภาษณ์)

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง

4.2.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีปัญหาขายข้อสูงที่สุด คือ การพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนขนาดกลางมีสภาพปัญหาคล้ายคลึงกับ โรงเรียน
ขนาดเล็ก คือ ความไม่ครบถ้วนของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา ประกอบกับขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากว้างและต้องใช้บุคลากรที่มี
ความชำนาญเข้าใจการจัดทำหลักสูตรอย่างแท้จริงทั้งในด้าน โครงสร้าง เนื้อหา สื่อการสอน
การวัดผลประเมินผล ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กพัฒนาหลักสูตรได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ และ
ขาดการนิเทศติดตามการนำหลักสูตร ไปใช้หรือการนำผลการนิเทศติดตามมาปรับปรุงพัฒนา
หลักสูตร (ปาทล เวียงเหล็ก. 2546 : 194-195 ; เปรมศักดิ์ เมาะราษี. 2546 : 183-184) ควรที่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำหลักสูตรวิชาพื้นฐานใช้ร่วมกัน และมอบหมายให้แต่ละกลุ่ม
วิชาการ หรือแต่ละช่วงชั้นที่เปิดสอนในอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นใช้ร่วมกัน
เพื่อลดภาระครูผู้สอนและให้มีครูที่มีความรู้ความชำนาญเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตร

และควรมีการพัฒนาหลักสูตรทุก 3 ปีการศึกษา เพื่อให้ทันกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (ปานทอง พลมิศกดิ์. 2549 : สัมภาษณ์)

4.2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีปัญหาที่ยากที่สุด คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนขนาดกลางขนาดกลางมีบุคลากรจำนวนน้อยแต่ขอขยายการจัดทำและเสนอของบประมาณค่อนข้างละเอียด และต้องยึดตรง ตามระเบียบทางราชการอย่างเคร่งครัด ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้าตั้งแต่การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา และการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการเสนอของบประมาณ คือ การจัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งาน โครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลิตและผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งาน โครงการ เมื่อเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการ จัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง โดยวิเคราะห์นโยบายหน่วยเหนือที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมาของสถานศึกษาเพื่อปรับเป้าหมายผลิตที่ต้องการดำเนินการใน 3 ปีข้างหน้า พร้อมกับปรับแผนงาน งาน โครงการ และกิจกรรมหลัก ให้สอดคล้องกับประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงินในงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ การจัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา และกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง เสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องเชิงนโยบาย และการจัดทำร่างข้อตกลงบริการผลิต หรือร่างข้อตกลงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะต้องทำกับเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อได้รับงบประมาณ โดยมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 105-107) ควรที่โรงเรียนขนาดกลางควรมีกรอบพัฒนารูปร่างการเงินและครูแผนงานให้มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนปฏิบัติและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์และแบบฟอร์มในการจัดทำและเสนอของบประมาณสถานศึกษา รวมทั้งมีการนิเทศติดตามหรือตรวจสอบภายในงานการเงินอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง เพื่อช่วยเหลือในการจัดทำและเสนอของบประมาณแก่โรงเรียนขนาดกลางให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและเป้าหมายของโรงเรียน (วาด พายุพล. 2549 : สัมภาษณ์)

4.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาที่ยากที่สุด คือ การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความชำนาญตามภาระงาน เนื่องจากโรงเรียน

ขนาดกลางมีบุคลากรที่ไม่ครบและตรงสาขาวิชาที่ อ.ก.ศ. จัดสรรตำแหน่งบุคลากรให้ เมื่อมีการจัดสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว โรงเรียนขนาดกลางจึงต้องขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนขนาดใหญ่หรือสถาบันอุดมศึกษาเพื่อออกข้อสอบให้ ประกอบกับสภาพปัจจุบันที่สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตไม่ตรงกับภาระงานที่โรงเรียนต้องการ เช่น ครูผู้สอนภาษาไทย สังคมศึกษา พลศึกษา ศิลปะ เกษตรกรรม คหกรรม เป็นต้น ทำให้การรับสมัครแต่ละครั้งมีบุคคลไม่ตรงกับคุณสมบัติที่ระบุ จึงทำให้การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวของโรงเรียนขนาดกลางได้บุคคลที่มีความรู้ความชำนาญไม่ตรงตามที่กำหนด (สำนักงานติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 57-59) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการรับสมัครและสอบคัดเลือกแทน แล้วมอบหมายให้โรงเรียนขนาดกลางคัดเลือกในขั้นตอนสุดท้าย คือ การสอบภาคปฏิบัติหรือสอบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้บุคคลในท้องถิ่น รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรยึดหยุ่นคุณสมบัติใกล้เคียง คือผู้ที่จบคณะวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และคณะเกษตรศาสตร์ แทน เป็นต้น (สมาน พยวันดี. 2549 : สัมภาษณ์)

4.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีปัญหารายชื่อสูงที่สุด คือ การพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากโรงเรียนขนาดกลางขาดแคลนด้านบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการใช้การบำรุงรักษาด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การผลิตซีดีไอ (CAI) การใช้เครื่องฉายทึบแสง และเครื่องฉายโปรเจกเตอร์ ประกอบกับโรงเรียนขนาดกลางมีงบประมาณค่อนข้างจำกัดจึงไม่สามารถจัดซื้อจัดหาเทคโนโลยีสมัยใหม่ดังกล่าวได้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่จึงใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อน เช่น เครื่องฉายข้ามศีรษะ เอกสาร ตำรา และกระดานแทน (ธีระ รุญเจริญ. 2545 : 62-63) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดตั้งคลังวัสดุครุภัณฑ์และศูนย์สื่อการสอนในกลุ่มพัฒนาทางวิชาการร่วมกัน เพื่อการประหยัดงบประมาณและให้แต่ละโรงเรียนได้ยืมไปใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (สมัย ลครพล. 2549 : สัมภาษณ์)

4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

4.3.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีปัญหารายชื่อสูงที่สุด คือ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา แม้ว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ขนาดใหญ่จะมีความพร้อมทางด้านบุคลากรและงบประมาณ แต่ก็มีข้อจำกัดด้านอาคารสถานที่สำหรับจัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศโดยเฉพาะ ประกอบกับขอบข่ายงานสารสนเทศของโรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนมากทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน ครู นักเรียน ชุมชน แหล่งเรียนรู้

ทั้งภายในและภายนอก สภาพชุมชน และข้อมูลมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา การพัฒนาระบบสารสนเทศที่เพียงพอและเหมาะสม โรงเรียนขนาดใหญ่ต้องใช้บุคลากรอย่างน้อย 10-15 คน และต้องมาจากทุกกลุ่มบริหาร ทุกงาน และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน รวมทั้งปัจจุบันระบบสารสนเทศได้หลอมรวมเป็นเว็บไซต์ของ โรงเรียนที่ต้องเพิ่มภาระงานทั้งด้านธุรการ งานการเงิน งานพัสดุ งานกิจการนักเรียนและงานประสานราชการอื่น ๆ กับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงต้องปรับปรุงและเพิ่มศักยภาพของระบบคอมพิวเตอร์เพื่อรองรับฐานข้อมูลจำนวนมากดังกล่าว ทำให้การปฏิบัติงานบางครั้งได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนและล่าช้า เพราะการประสานต้องประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายจำนวนมาก ส่งผลให้การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษามีข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่เป็นปัจจุบัน และระบบคอมพิวเตอร์ล้าสมัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2548 : 36-37) ควรที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาด้วยการฝึกอบรมแก่บุคลากรทุกฝ่าย และจัดทำระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (LAN) เชื่อมต่อระหว่างกลุ่มบริหาร และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อได้ปรับปรุงข้อมูลในแต่ละสำนักงาน และมีข้อกำหนดให้มีการปรับปรุงข้อมูลสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ที่จะทำให้ระบบสารสนเทศมีความเป็นปัจจุบันและเพียงพอ สำหรับการสนับสนุนการจัดการศึกษา (ประสิทธิ์ เฉลิมพลโยธิน. 2549 : สัมภาษณ์)

4.3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีปัญหารายข้อสูงที่สุด คือ การจัดหา และการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ-ครุภัณฑ์ เนื่องจากแต่ละกลุ่ม งาน และสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดใหญ่มีพัสดุ-ครุภัณฑ์จำนวนมากที่ต้องบำรุงรักษา และตรวจประจำปีอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน ได้มีการนำพัสดุ-ครุภัณฑ์ไปใช้และไม่ได้ นำส่งคืนยังกลุ่มงาน หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้เดิม การติดตามตรวจสอบต้องใช้บุคลากรจำนวนมากทั้งในส่วนครู นักการภารโรง และใช้ระยะเวลาค่อนข้างมาก ตลอดจนในแต่ละปีการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ต้องจัดซื้อจัดหาพัสดุ-ครุภัณฑ์ค่อนข้างมาก แต่โรงเรียนมีครูพัสดุจำนวน 1-2 คน ที่ต้องจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษาทั้งวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างทั้งหมดเพื่อทราบสภาพการใช้งาน จำหน่าย บริจาค หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามระเบียบในกรณีที่เหมาะสมหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์ จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ-ครุภัณฑ์ที่เป็นปัจจุบันทั้งที่ซื้อหรือจัดหาจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ตลอดจนที่ได้จากการบริจาคที่ยัง ไม่ได้บันทึกคุมไว้โดยบันทึกทะเบียนคุมราคา วันเวลาที่ได้รับสินทรัพย์ จัดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุสำหรับที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในกรณีที่ยังไม่ดำเนินการและ

ที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการประสานกับกรมชนารักษ์หรือสำนักงานชนารักษ์จังหวัดเพื่อดำเนินการให้เป็นปัจจุบันและให้จัดทำทะเบียนในส่วนของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการหาของสถานศึกษาการจัดหาพัสดุตามแผนงาน งาน/โครงการตามแผนระยะปานกลางและแผนปฏิบัติการประจำปี การกำหนดแบบรูปราชการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุม บำรุงรักษาและซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งานสำหรับทรัพย์สินที่มีสภาพไม่สามารถใช้งาน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาและทำจำหน่ายหรือขอรื้อถอนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งถือว่าเป็นงานค่อนข้างกว้างและมีระเบียบต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ทำให้การจัดหาและการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ-ครุภัณฑ์มีความล่าช้า และบางครั้งได้สิ่งของไม่ตรงตามลักษณะที่กำหนดไว้ของแต่ละกลุ่มงานหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ประพิช โพธิ์เพชรทอง. 2547 : 198-199 ; สันติ มุกดาสนิท. 2547 : 172-174 ; ญัฐวดี พิมพา. 2548 : 183-185) ควรที่โรงเรียนขนาดใหญ่ได้จัดทำฐานข้อมูลงานพัสดุร่วมกับงานสารสนเทศของโรงเรียน และแต่งตั้งครุพัสดุแต่ละกลุ่มบริหารและกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อร่วมจัดซื้อจัดจ้าง การบำรุงรักษา และการตรวจสอบพัสดุ-ครุภัณฑ์ประจำปี เพื่อให้ได้ข้อมูลพัสดุ-ครุภัณฑ์ที่เป็นปัจจุบัน ทันต่อการใช้งาน และได้สิ่งของตรงตามที่กลุ่มงานหรือสาระการเรียนรู้ต้องการ (อุมาพร สุริยา. 2549 : สัมภาษณ์)

4.3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาหลายข้อสูงที่สุด คือ การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่ต้องจ้างครูแต่ละสาขาวิชา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ จำนวนมากด้วยเงินรายได้ของสถานศึกษาเอง เช่น พนักงานทำความสะอาด นักการภารโรง ยามรักษาการณ์ พนักงานขับรถโรงเรียน และแต่ละภาคเรียนครูอัตราจ้าง และลูกจ้างอื่น ๆ ลาออกจำนวนมาก จากการสอบบรรจุเข้ารับราชการได้หรือ ได้งานที่มั่นคงมากกว่า ทำให้การเรียนการสอนหรือภาระงานที่จ้างทำขาดความต่อเนื่อง และโรงเรียนต้องแต่งตั้งคณะกรรมการจากหลายฝ่ายเพื่อให้ได้ครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงตามภาระงาน ความโปร่งใส ความยุติธรรม รวมทั้งต้องทำรายงานเพื่อขอจ้างบุคลากรใหม่ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การประกาศรับสมัคร การสอบบรรจุ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การพัฒนาทั้งก่อน ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ และก่อนเลื่อนเงินเดือนเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นภาระงานที่โรงเรียนขนาดใหญ่ต้องดำเนินงานทุกภาคเรียน (ต้น มานะชัย. 2548 : 185-186) ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ควรใช้บัญชีสอบคัดเลือกครูอัตราจ้างและลูกจ้างอื่น ๆ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การเพิ่มอัตราจ้างมากกว่าค่าจ้างปกติของจังหวัด จัดหาสวัสดิการแก่ครูอัตราจ้างและลูกจ้างชั่วคราว และการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนเช่นเดียวกับข้าราชการ

ครู และลูกจ้างประจำอื่น ๆ เพื่อการเป็นเจ้าของและสร้างความภาคภูมิใจในผลงานโรงเรียนร่วมกัน (อรณี มาโรสง. 2549 : สัมภาษณ์)

4.3.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีปัญหาหายข้อสูงที่สุด คือ การประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น เนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนเมืองและมักจะเป็นสำนักงานกลุ่มพัฒนาวิชาการ ทำให้มีภาระงานในการประสานราชการทั้งกับเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในอำเภอพัตคภูมิพิสัยหรือในตัวจังหวัดมหาสารคาม สำหรับการกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดใหญ่เอง และการประสานกับโรงเรียนในสังกัดกลุ่มพัฒนาวิชาการตามหนังสือสั่งการต่าง ๆ ทำให้มีปริมาณหนังสือราชการแต่ละสัปดาห์มากกว่า 100 ฉบับ โรงเรียนขนาดใหญ่จึงต้องทำหนังสือส่งกลับและมอบให้บุคลากรแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งคำยานพาหนะและเบี้ยเลี้ยงแก่บุคลากรและพนักงาน ทำให้โรงเรียนขนาดใหญ่ใช้บุคลากรและงบประมาณในการประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนในสังกัด และหน่วยงานอื่น ๆ จำนวนมาก (วิทย์กร เชียงกุล. 2548 : 223-225 ; วิฑูลย์ สืบศรี. 2548 : 182-183) ทั้งนี้โรงเรียนขนาดใหญ่ควรจัดอัตราจ้างที่มีวุฒิ ปวส. เพื่อดำเนินงานธุรการและประสานงานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นแทนครูประจำการ รวมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและครบถ้วนเพื่อให้ได้ข้อมูลในการตอบกลับหนังสือราชการมีความถูกต้องและรวดเร็ว การส่งหนังสือราชการในผู้รับเอกสารที่โรงเรียนขนาดใหญ่แทนการนำส่งโดยตรงยังโรงเรียนแต่ละสังกัด รวมทั้งใช้วิธีส่งหนังสือราชการผ่านระบบอี ออฟฟิศ ผ่านเว็บไซต์ และระบบโทรสารในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแทน (วิรัชศักดิ์ กันกุล. 2549 : สัมภาษณ์)

5. ผลการวิจัยเกี่ยวกับช่วงชั้นที่เปิดสอนที่พบปัญหาหายข้อในแต่ละด้านค่อนข้างสูง ดังนี้

5.1 โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2

5.1.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีปัญหาหายข้อสูงที่สุด คือ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา เนื่องมาจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ส่วนมากขาดแคลนทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยีสำหรับการพัฒนาสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาค่อนข้างมาก แต่ด้วยความจำกัดด้านปัจจัยดังกล่าว โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ได้จัดลำดับความสำคัญหรือจำเป็นเร่งด่วน จึงต้องพัฒนาบุคลากร และจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนแทน รวมทั้งเทคโนโลยีประเภทคอมพิวเตอร์ที่ได้รับบริจาคจากชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกไม่ทันสมัย และมีความรู้ไม่เพียงพอกับข้อมูลสารสนเทศที่ต้องจัดทำทั้งโรงเรียน (เปรมศักดิ์ เมาะรายี. 2546 : 180-182) ตลอดจนในสภาพจริงโรงเรียน

ในเขตอำเภอพยุหะคีรีจังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 มีครูเฉลี่ย 4-6 คน และนักเรียนต่ำกว่า 120 คน จึงสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาร่วมกัน จึงต้องการใช้สารสนเทศสำหรับสนับสนุนการจัดการศึกษาจากระบบฐานข้อมูลน้อยถือว่าการลงทุนไม่คุ้มค่า (วีรศักดิ์ กันคูล. 2549 : สัมภาษณ์)

5.1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีปัญหาขายข้อสูงที่สุด คือ การจัดหาและการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ-ครุภัณฑ์ เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ขาดแคลนทั้งบุคลากรและงบประมาณสำหรับดำเนินงานในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ-ครุภัณฑ์ จึงปฏิบัติงานไม่ครอบคลุมภาระงาน คือ 1) ขาดการสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างทั้งหมดเพื่อทราบสภาพการใช้งาน จำหน่าย บริจาคหรือขายทอดตลาดที่ต้องดำเนินไปตามระเบียบในกรณีที่หมดสภาพหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบันทั้งที่ซื้อหรือจัดหาจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ตลอดจนที่ได้จากการบริจาคที่ยังไม่ได้บันทึกบัญชีไว้โดยบันทึกทะเบียนคุมราคา วันเวลาที่ได้รับสินทรัพย์ การจดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุสำหรับที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในกรณีที่ยังไม่ดำเนินการและที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ประสานกับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์จังหวัดเพื่อดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน และให้จัดทำทะเบียนในส่วนโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน การจัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา การจัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการหาของสถานศึกษา 2) การจัดหาพัสดุ คือ ขาดการวิเคราะห์แผนงาน งาน/โครงการ ที่จัดทำกรอบรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางเพื่อตรวจดูกิจกรรมที่ต้องใช้พัสดุที่ยังไม่มีตามทะเบียนคุมทรัพย์สิน และเป็นไปตามเกณฑ์กำหนดตามมาตรฐานกลาง ไม่ได้จัดทำแผนระยะปานกลางและจัดหาพัสดุทั้งในส่วนที่สถานศึกษาจัดหาเองและที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา 3) การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง คือ ขาดการจัดทำเอกสารแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างในกรณีที่แบบมาตรฐาน ไม่ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นกำหนดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการในกรณีที่ไม่เป็นแบบมาตรฐาน จัดซื้อจัดจ้าง ขาดบุคลากรสำหรับตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียด เกณฑ์ คุณลักษณะเฉพาะประกาศ จำหน่ายแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ การพิจารณาของ โดยคณะกรรมการ จัดทำสัญญา และเมื่อตรวจรับงานให้มอบเรื่องแก่เจ้าหน้าที่การวางฎีกาเบิกเงินเพื่อจ่ายแก่ผู้ขาย/ผู้จ้าง และ 4) การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ คือ การจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินไม่เป็นปัจจุบันขาดคู่มือ ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน ขาดผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบและไม่มีคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปีที่มีักดำเนินงาน โดยครูพัสดุคนเดียว

ขาดตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษาและซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งาน ไม่มีคณะกรรมการพิจารณาและทำจำหน่ายหรือขอรีดออนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้างที่ไม่สามารถใช้งานได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 58-59) ควรที่โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ได้ประสานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขอเจ้าหน้าที่พัสดุสำหรับช่วยเหลือการปฏิบัติงานแก่ครูพัสดุอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้การปฏิบัติการสำรวจวัสดุ การจัดหาพัสดุ การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ และจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ ให้ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ รวมทั้งโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ควรขอบริจาคสิ่งของจากโรงเรียนขนาดใหญ่ หน่วยงานเอกชน และชุมชนที่มีความจำเป็นต้องใช้ตามแผนงานหรือ โครงการ และเพื่อลดภาระแก่คณะครูในการจัดหาตรวจจัดหาภาคเรียนละ 2-3 ชั้น เป็นต้น (วาด พายุพล. 2549 : สัมภาษณ์)

5.1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาขายข้อสูงที่สุด คือ การจัดทำภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 มีบุคลากรไม่เพียงพอสำหรับการจัดทำคู่มือและกำหนดภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละคนตามโครงสร้างสถานศึกษา ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ได้แบ่งภาระงานเป็น 4 กลุ่มบริหาร และกลุ่มสาระการเรียนรู้อีก 8 กลุ่มสาระ ที่มีรายละเอียดครบถ้วนและเป็นรูปธรรม พร้อมจัดหาระเบียบราชการเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติทั้งด้านหลักสูตร งานทะเบียนงานวัดผล งานธุรการ งานการเงิน-บัญชี งานพัสดุ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ เป็นต้น ทำให้โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ไม่สามารถทำภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา เช่น ครูอัตราจ้าง นักการภารโรง ลูกจ้างชั่วคราว ได้ครบถ้วนและสมบูรณ์ ประกอบกับระเบียบราชการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานแต่ละฝ่ายมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น ระเบียบว่าด้วยงานการเงิน งานพัสดุ งานบุคลากร ทำให้ระเบียบปฏิบัติบางข้อไม่ทันสมัย และงานล่าช้าเพราะต้องสอบถามและยืนยันด้วยหนังสือราชการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน (ธีระ รุญเจริญ. 2546 : 15-16) ควรที่โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ในแต่ละกลุ่มพัฒนาวิชาการได้จัดทำคู่มือภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาใช้ร่วมกัน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรถ่ายเอกสารระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องแจกจ่ายให้ทุกโรงเรียนและทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบทางราชการ รวมทั้งจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการปฏิบัติงานแก่แต่ละกลุ่มงาน เช่น งานการเงิน งานพัสดุ งานธุรการ งานทะเบียน-วัดผล อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (สมาน พบวันดี. 2549 : สัมภาษณ์)

5.1.4 ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารมีปัญหา rays ข้อสูงที่สุด คือ การพัฒนา งานเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 มีครูจำนวนน้อยและข้าราชการครู ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการการพัฒนา งานเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ไม่มีความรู้ ความสามารถในการประยุกต์หรือเขียน โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อสำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาของสถานศึกษา การวางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา การระดมทรัพยากร ในการจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้งานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา การสนับสนุนให้บุคลากร นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาใช้ในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและ ทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การส่งเสริม ให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การติดตามประเมินผลการ ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ (เทอดศักดิ์ ป่าระแก้ว. 2547 : 148-151) ประกอบกับการพัฒนา งานเทคโนโลยีสารสนเทศต้อง ใช้งบประมาณค่อนข้างมากสำหรับการจัดซื้อคอมพิวเตอร์เพื่อจัดทำระบบเครือข่าย (LAN) อย่างน้อย 1-2 ชุด คือ ระหว่างห้องผู้อำนวยการ โรงเรียนกับกลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงาน บุคคล กลุ่มบริหารงบประมาณ และกลุ่มบริหารงานทั่วไป ทำให้การพัฒนา งานเทคโนโลยี สารสนเทศของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 มีฐานข้อมูลไม่เพียงพอกับครูและนักเรียน ขาดความ รวดเร็ว ไม่สะดวกต่อการใช้ มีข้อมูลสารสนเทศไม่ครอบคลุมทั้ง โรงเรียน และไม่มิงงบประมาณ สำหรับจ้างบุคคลภายนอกสำหรับปรับปรุงเทคโนโลยีให้ทันสมัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2. 2547 : 57-58)

5.2 โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3

5.2.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีปัญหา rays ข้อสูงที่สุด คือ การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 มีหลักสูตรที่ต้องจัดทำมากกว่าโรงเรียน ช่วงชั้นอื่น โดยมีหลักสูตร 4 ช่วงชั้นคือ ระดับปฐมวัย ช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 จึงต้องกระจายครูเพื่อรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตร ประกอบกับครูส่วนใหญ่ไม่ครบหรือ ตรงตามสาขาวิชาในการจัดทำหลักสูตร และขนาดแคลนทั้งตำราและเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สารระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งมีความเร่งด่วน ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ทันกับการใช้แต่ละครั้ง จึงขาดข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพ

ปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ชัดเจน ขาดการบูรณาการเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ขาดแคลนสื่อการสอนในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดนิเทศการใช้หลักสูตร ขาดการติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร จึงไม่ได้พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและทันสมัย (ประมวล อัคราศรี. 2547 : 53-55) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำหลักสูตรวิชาพื้นฐานให้สถานศึกษาช่วงชั้น 1-3 ใช้ร่วมกัน และมอบหมายให้แต่ละกลุ่มวิชาการหรือแต่ละช่วงชั้นที่เปิดสอนในอำเภอพยุหะคีรีได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นใช้ร่วมกัน เพื่อลดภาระครูผู้สอนและให้มีครูที่มีความรู้ความชำนาญเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตร และควรมีการพัฒนาหลักสูตรทุก 3 ปีการศึกษา เพื่อให้ทันกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (ปานทอง พลมีศักดิ์. 2549 : สัมภาษณ์)

5.2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีปัญหารายข้อสูงที่สุดคือ การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 มีวัสดุ-ครุภัณฑ์ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรค่อนข้างมากทั้ง 4 ช่วงชั้น ซึ่งโรงเรียนต้องจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สิน ให้เป็นปัจจุบัน มีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินที่ชัดเจนในแต่ละช่วงชั้น การกำหนดให้ผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุมและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี การตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษาและซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งานสำหรับทรัพย์สินที่มีสภาพไม่สามารถใช้งานได้ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาและทำจำหน่ายหรือขอรื้อถอนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้าง แต่ละปีการศึกษา โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 ต้องระดมบุคลากรทั้งหมด และจัดซื้อเครื่องมือสำหรับพื้นที่หมายเลขครุภัณฑ์ ต้องจ้างผู้ที่ทักษะความชำนาญในการซ่อมแซมบำรุง และใช้ระยะเวลาสำหรับการสำรวจเพื่อทำฐานข้อมูลวัสดุครุภัณฑ์ไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์แต่ละครั้ง จึงมีเวลาในการปฏิบัติงานการเรียนการสอนน้อยลง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 78-79 ; อุทัย บุญประเสริฐ. 2543 : 59-60 ; สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2544 : 39-41) ควรที่โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 ได้จัดจ้างครูพัสดุที่มีวุฒิ ปวส. และมีทักษะด้านวิชาช่าง เพื่อทำหน้าที่แทนครูประจำการและสามารถประสานงานพัสดุร่วมกับครูผู้สอนแต่ละช่วงชั้นหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการจัดซื้อจัดจ้าง การซ่อมแซมบำรุงครุภัณฑ์ และการทำเรื่องเพื่อทำลายสิ่งของหรือรื้อถอนอาคารสถานที่ที่ชำรุดเสียหายจนใช้งานไม่ได้ (อุมาพร สุริยา. 2549 : สัมภาษณ์)

5.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหารายข้อสูงที่สุด คือ การวางแผน อัตรากำลังข้าราชการครูและกำหนดตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 มีบุคลากรจำนวนน้อยแต่ต้องการบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานสอนครบแต่ละสาขาวิชาที่เปิดสอนในทั้ง 4 ช่วง และครูส่วนหนึ่งมีการย้ายกลับภูมิลำเนาจึงต้องวางแผน อัตรากำลังข้าราชการครูและกำหนดตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน ด้วยการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการ กำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา จัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอ แผนอัตรากำลังเพื่อขอความเห็นชอบต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และนำแผนอัตรากำลังสู่ การปฏิบัติเพื่อประกาศรับสมัคร ประกอบกับ โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 ต้องแต่งตั้งคณะครูจาก หลายฝ่ายเพื่อสอบคัดเลือก การสัมภาษณ์ การปฐมนิเทศ การพัฒนาทั้งก่อนและระหว่างปฏิบัติ หน้าที่ และแต่งตั้งครูพี่เลี้ยง เพื่อดูแลช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน ดังนั้นการวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการครูและกำหนดตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาแต่ละครั้ง โรงเรียนต้องใช้บุคลากร งบประมาณ และวัสดุจำนวนมาก (สวัสดี มีอบ และคนอื่น ๆ. 2546 : 219-220) ควรที่สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่วางแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและกำหนดตำแหน่งบุคลากร ทางการศึกษาแก่โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 แทน ที่คำนวณจากบุคลากรที่มีอยู่เดิมและจำนวนนักเรียน ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในแต่ละปีการศึกษา รวมทั้งจัดสอบคัดเลือกและขึ้นบัญชีเรียงลำดับไว้ และ มอบหมายให้สถานศึกษาสอบสัมภาษณ์หรือสอบภาคปฏิบัติ เพื่อลดภาระและความสิ้นเปลือง แก่โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 ที่ต้องดำเนินการรับสมัครการสอบคัดเลือกเอง (สมาน พบวันดี. 2549 : สัมภาษณ์)

5.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีปัญหารายข้อสูงที่สุด คือ การประสานและ พัฒนาเครือข่ายการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 มีขอบข่ายงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง กับการเรียนการสอนมากถึง 4 ช่วงชั้น และครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนั้นโรงเรียน ช่วงชั้นที่ 1-3 จึงมีภาระงานค่อนข้างมากเกี่ยวกับการจัดระบบการประสานงานและเครือข่าย การศึกษาแต่ละช่วงชั้น การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างเครือข่าย การศึกษาแต่ละสาขาวิชา ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาในระดับชุมชน กลุ่มพัฒนาทาง วิชาการ อำเภอ เขตพื้นที่การศึกษา และระดับจังหวัด เพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนงานการศึกษาของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 และเผยแพร่ข้อมูลเครือข่าย

การศึกษาเกี่ยวกับผลงาน โรงเรียน ครู และนักเรียนแก่หน่วยงานเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้องทราบ การจัดทำแผน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษา ที่เกี่ยวข้อง และให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาและเขตพื้นที่ การศึกษา จึงถือว่า โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 มีเครือข่ายการศึกษาที่ต้องประสานงานและร่วมกิจกรรม ทั้งในส่วนของ โรงเรียน ครู และนักเรียนอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน เพราะ ต้องมอบหมายให้ครูเข้าร่วมฝึกอบรมหรือกิจกรรมที่เครือข่ายการศึกษาจัดขึ้น การส่งนักเรียนเข้าร่วม กิจกรรมหรือการแข่งขัน การใช้จ่ายงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม และ การหยุดเรียนเพื่อให้กลุ่มเครือข่ายใช้สถานที่เพื่อจัดนิทรรศการและการแข่งขันในแต่ละภาคเรียน อย่างต่อเนื่อง (เทอดศักดิ์ ปาระแก้ว. 2547 : 151-152 ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2547 : 60-62) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ได้กำหนดกิจกรรมการ แข่งขันหรือการฝึกอบรมแก่โรงเรียนที่เป็นเครือข่ายในช่วงปิดภาคเรียน ช่วงเปิดภาคเรียนเพื่อ เตรียมการ หรือสัปดาห์สุดท้ายแต่ละภาคเรียนที่สิ้นสุดการสอบเพื่อไม่ให้กระทบการเรียนการสอน รวมทั้ง โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 ควรแบ่งกิจกรรมแก่ครูแต่ละคนรับผิดชอบฝึกฝนนักเรียนตั้งแต่ เปิดภาคเรียนที่ 1 และกำหนดให้ครูฝึกซ้อมนักเรียนในช่วงพักเที่ยงหรือช่วงหลังเลิกเรียน เพื่อ ไม่ให้กระทบการเรียนการสอนจากการฝึกซ้อมดังกล่าว (อดิศักดิ์ สมราชย์. 2549 : สัมภาษณ์)

5.3 โรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4

5.3.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีปัญหารายชื่อสูงที่สุด คือ การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีนักเรียนจำนวนมาก ดังนั้นการพัฒนา หลักสูตรทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายต้องมีความหลากหลายและ ตรงกับความสนใจหรือความต้องการ เพราะเป้าหมายการจัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 มุ่งให้ นักเรียนได้ค้นพบความรู้ความสามารถของตนเอง กล้าแสดงออก เลือกรเรียนวิชาชีพในอนาคต หรือเลือกเนื้อหาที่มีกลุ่มเล็กเพื่อเตรียมสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัย ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 จึงต้องอาศัยครู จำนวนที่หลากหลายสาขาวิชา วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตร วัสดุและตำราที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาศึกษาให้เข้าใจอย่างชัดเจนและการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มหลักสูตร แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้น ฉะนั้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ต้องใช้บุคลากรทั้งภายในและภายนอก งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตำรา เอกสาร และเทคโนโลยีสำหรับการสืบค้นเนื้อหาวิชาเพื่อนำมาจัดพิมพ์หลักสูตรและการจัดพิมพ์เป็น

รูปเล่มแจกจ่ายครูทุกคนจำนวนมากและใช้ระยะเวลาที่ยาวนานเพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมได้ (ปาตล เวียงเหล็ก. 2546 : 193 ; เปรมศักดิ์ เมาะราณี. 2546 : 184-186 ; กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 47-48) ควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำหลักสูตรวิชาพื้นฐานใช้ร่วมกัน และมอบหมายให้โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นใช้ร่วมกัน เพื่อลดภาระแก่ครูผู้สอนและความถูกต้องของหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ (ปานทอง พลมิศักดิ์. 2549 : สัมภาษณ์)

5.3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีปัญหาหลายข้อสูงที่สุด คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีวงเงินที่ได้รับจัดสรรจากภาครัฐค่อนข้างมากประมาณปีละ 3-4 ล้านบาท แต่โรงเรียนมีครูการเงินรับผิดชอบงานเพียง 1-2 คน มีระเบียบราชการของกระทรวงการคลังที่เคร่งครัด ถ้าผิดพลาดอาจถูกลงโทษถึงขั้นตัดเงินเดือนหรือไล่ออกจากข้าราชการครู ประกอบกับการจัดทำและเสนอของบประมาณมีขั้นตอนปฏิบัติที่ซับซ้อนและความละเอียด คือ การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ การจัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลางและแผนประจำปีการศึกษา การจัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษาและกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 53-54) จึงมีครูสมัครใจทำงานการเงินค่อนข้างน้อยและทำให้งานล่าช้า ควรที่โรงเรียนได้จัดทำคู่มือการของบประมาณแจกจ่ายแก่ครูทุกคน และโรงเรียนควรจ้างครูการเงินเพื่อจัดทำ เสนอของบประมาณสถานศึกษา และทำงานบัญชีช่วยแบ่งเบาภาระงานของครูการเงิน (อรณี มาไชสง. 2549 : สัมภาษณ์)

5.3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาหลายข้อสูงที่สุด คือ การมอบหมายงานแก่ครูด้วยความสมัครใจและมีความชำนาญในการพัฒนาสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาค่อนข้างมาก และมีอายุเฉลี่ยมากกว่า 40 ปี ดังนั้นเมื่อโรงเรียนจัดโครงสร้างการบริหารเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารทั่วไป และได้จัดบุคลากรปฏิบัติงานพิเศษประจำสำนักงาน ในแต่ละกลุ่มบริหาร ส่วนใหญ่มีครูสมัครใจและมีความรู้ความสามารถตรงกับภาระงานค่อนข้างน้อย เพราะไม่มีความรู้พื้นฐานที่ดีพอเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนนำมาใช้ในการปฏิบัติงานแต่ละฝ่ายแต่ละงาน ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติงานใหม่ที่มุ่งความเป็นอิสระ และความคล่องตัว ตามหลักการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ทำให้ครูโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการตามทำงาน

แบบดั้งเดิมมาเป็นแบบใหม่ ต้องรับผิดชอบงานทางกฎหมายกรณีมีความผิดพลาดเกิดขึ้นตามระเบียบราชการ และยังมีตรวจสอบทั้งจากคณะกรรมการครูในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยตรวจสอบภายนอกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความเครียดในการปฏิบัติงาน รวมทั้งครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีคาบสอนเฉลี่ยมากกว่า 24 คาบต่อสัปดาห์ จึงไม่มีเวลาทุ่มเทให้ภาระงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2548 : 38-39 ; สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย. 2548 : 148-150) ควรที่โรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ข้างลูกจ้างที่มีวุฒิ ปวส. ด้วยงบประมาณรายได้ของโรงเรียนเอง เพื่อปฏิบัติงานในสำนักงาน เช่น งานทะเบียน-วัดผล งานการเงิน-บัญชี งานธุรการ งานพัสดุ งานกิจการนักเรียน เพื่อให้ข้าราชการครูได้พัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ (สวัสดิ์ วงษาริ. 2549 : สัมภาษณ์)

5.3.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีปัญหาหลายข้อสูงที่สุด คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับคัดเลือกจากตัวแทนอาชีพต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม และสนับสนุนกิจการของโรงเรียนรวม 15 คน นอกจากนี้บทบาทที่สำคัญในปัจจุบันถือว่าเป็นคณะกรรมการที่มีบทบาทต่อการบริหารทั้งในแง่งานบริหารวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้คำแนะนำและเห็นชอบในโครงการ แผนงาน หรือกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งร่วมระดมทรัพยากรและหารายได้ร่วมกับคณะครูตลอดปีการศึกษา แต่เนื่องจากโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ได้เชิญประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทุก ๆ เดือน แต่คณะกรรมการส่วนหนึ่งเป็นพ่อค้า นักการเมือง และข้าราชการที่ตำแหน่งสูงของอำเภอ จึงมีการกิจต้องเดินทางไปต่างถิ่นเพื่อทำธุรกิจ การประชุมด้านการเมืองและการเดินทางไปราชการในต่างจังหวัด จึงนัดหมายตรงกันค่อนข้างยาก รวมทั้งคณะกรรมการแต่ละคนมีความคิดที่เป็นอิสระ การอภิปรายหรือโต้แย้งเพื่อหาข้อยุติสำหรับแนวทางปฏิบัติแก่ครูโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ไม่เสร็จสิ้นในการประชุมครั้งเดียว ต้องนัดหมายครั้งใหม่และให้มีองค์ประชุม 3 ใน 4 ของคณะกรรมการทั้งหมดจึงสามารถดำเนินการประชุมและลงมติได้ ประกอบกับแต่ละปีการศึกษาโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีโครงการ แผนงาน และกิจกรรมที่ต้องนำเสนอผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้การดำเนินงานมีความล่าช้า (ประมวล อักฮาดศรี. 2547 : 145-147 ; อายุวัฒน์ สยามประโคน. 2547 : 172-174 ; สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย. 2548 : 162-163 ; อานนท์ นามเพ็ง. 2548 : 183-185) ควรที่สถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 จะคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น

ตัวแทนจากภายนอกโรงเรียนที่ไม่มีภารกิจมาก คือ ไม่ได้มุ่งหวังเพื่อระดมทรัพยากรหรือขอบริจาคทรัพย์สินจากคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือก จัดทำปฏิทินการประชุมแจกจ่ายคณะกรรมการในแต่ละปีการศึกษาที่ชัดเจน และการประชุมแต่ละครั้งควรมีวาระดังกล่าวผ่านการกลั่นกรองของคณะกรรมการฝ่ายบริหารโรงเรียนก่อนเพื่อหาข้อสรุปเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เตรียมวาระการประชุมในหัวข้อเรื่องที่กระชับ มีความจำเป็น และกำหนดช่วงเวลาการประชุมที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้ระยะเวลาการประชุมแต่ละครั้งนานเกินไปหรือหลายครั้งเกินไป (ประสิทธิ์ เกลิมพล โยธิน. 2549 : สัมภาษณ์ ; สวัสดิ์ วงชารี. 2549 : สัมภาษณ์)

6. ผลการวิจัยที่พบว่า ข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกันมีปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนมีปัญหาการบริหารมากกว่าผู้บริหาร ตรงตามสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ปาชาล เวียงเหล็ก (2546 : 181-184) ; ประพิฐ โพธิ์เพชรทอง (2547 : 189-191) ; ผัน มานะชัย (2548 : 176-179) ; ภูมา คล่องแคล่ว (2548 : 189-192) ที่พบว่า ผู้บริหารมีปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยรวมมากกว่าครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ผลการวิจัยขัดแย้งกับ สวัสดิ์ มีอบ และคนอื่น ๆ (2546 : 204-207) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านธุรการ ด้านการปกครอง และด้านการบริการทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้บริหารส่วนมากศึกษาและจบสาขาการบริหารการศึกษามีทักษะความชำนาญที่เกิดจากการศึกษาเล่าเรียนในระดับปริญญาตรีหรือระดับปริญญาโท ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการพัฒนาทั้งในแง่ทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ยาวนานถึง 4 ปี ในระดับปริญญาตรี หรือประมาณ 2 ปีในระดับปริญญาโท จึงได้ซึมซาบและมีความชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาทั้งในระดับภาพรวมและแต่ละกิจกรรมย่อยทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียน การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ 2) การบริหารงบประมาณ เกี่ยวกับการจัดทำและเสนอของบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ 3) การบริหารงานบุคคล เกี่ยวกับการวางแผนอัตราค่าจ้าง และกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การรักษาวินัย การออกจากราชการ 4) การบริหารทั่วไป เกี่ยวกับการดำเนินงานธุรการ งานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหาร และพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานในการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับหน่วยงานอื่น การจัดระบบควบคุมในหน่วยงาน และงานบริหารสาธารณะ ด้วยความเหมาะสมมากกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานด้านใดด้านหนึ่ง ตามที่ได้รับมอบหมายและส่วนใหญ่จบสาขาการสอน ในวิชาต่าง ๆ และไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการศึกษา จึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือเฉพาะสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ความลุ่มลึกในกระบวนการบริหารสถานศึกษาในภาพกว้างที่นำไปสู่กระบวนการปฏิบัติงานแต่ละฝ่ายค่อนข้างน้อย และการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอาจมีความยืดหยุ่นหรือประสพการณ์น้อยกว่าผู้อำนวยการ โรงเรียน จากเหตุผลข้างต้นดังกล่าวจึงส่งผลให้ครูผู้สอนมีปัญหาปฏิบัติงานหรือการบริหารงานสถานศึกษามากกว่าผู้อำนวยการ โรงเรียนตามมา (ชารี มณีศรี. 2543 : 86-87 และธีระ รุญเจริญ. 2545 : 14)

7. ผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ ตรงตามสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ปาหล เวียงเหล็ก (2546 : 181-184); สวัสดิ์ มีอบ และคนอื่น ๆ (2546 : 204-207); เทอดศักดิ์ ปาระแก้ว (2547 : 141-143); สันติ มุกดาสนิท (2547 : 172-174); ฉัฐวุฒิ พิมพา (2548 : 183-185); ผัน มานะชัย (2548 : 176-179); กุมา คล่องแคล่ว (2548 : 189-192) ที่ส่วนใหญ่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการ

บริหารสถานศึกษามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุ-ครุภัณฑ์ และงบประมาณ จึงต้องการส่วนร่วมทั้งในรูปแบบของการระดมสมอง แรงงาน ทรัพย์สิน และวัสดุ-ครุภัณฑ์ รวมทั้งปัญหาการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอพยุหะคีรีพิสัยกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ที่ตั้งอยู่อำเภอวาปีปทุม ห่างไกลกันมาก การส่งงานทางผ่านอี ออฟฟิศ และการติดตามข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตไม่สามารถกระทำได้ เพราะตั้งอยู่ห่างไกลและไม่มีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้บริการแก่ครูหรือสนับสนุนการเรียนการสอน สำหรับนักเรียน (วีรศักดิ์ กันกุล. 2549 : สัมภาษณ์) ส่วนโรงเรียนขนาดกลางได้รับงบประมาณจากเงินงบประมาณตามจำนวนนักเรียน (เงินรายหัว) ในแต่ละภาคเรียนจำนวนมากกกว่า จึงมีปัจจัยบริหารในการจัดซื้อวัสดุ-ครุภัณฑ์ หรือสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งมีบุคลากรพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่หรือพัฒนางานครบทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เหมาะสมมากกว่า (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 102) เช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีความพร้อมและปัจจัยด้านนักเรียน ครู งบประมาณ อาคารสถานที่ และการสนับสนุนการศึกษาจากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนด้านเศรษฐกิจที่เหมาะสมมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการบริหารมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาการบริหารมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

8. ผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้าน มากกว่าสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 3-4 และสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้าน มากกว่าสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตรงตามสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ผัน มานะชัย (2548 : 176-179) ที่พบว่า สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาการบริหารสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วงชั้น 3-4 รวมทั้งสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาการบริหารสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วงชั้น 3-4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนผลการวิจัยปรากฏดังกล่าว อาจเนื่องมาจากโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ที่ได้รับค่าหัวเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายคนละ 2,700 บาท ประกอบกับโรงเรียนขนาดใหญ่มักจะตั้งในเขตชุมชนหรือใกล้แหล่งเรียนรู้จากภายนอกที่เกื้อหนุนในการจัดการศึกษา เช่น ห้องสมุดประชาชนอำเภอ โรงพยาบาลอำเภอ สถานีอนามัยตำบล สถานีตำรวจภูธร และสถานประกอบการสำหรับการฝึกงานหรือจัดซื้อจัดหาสื่อวัสดุสำหรับการเรียนการสอนมากกว่า รวมทั้งสามารถขอความอนุเคราะห์บุคลากรดังกล่าวมาเป็นวิทยากรหรือร่วมพัฒนาสถานศึกษา และขอยืมวัสดุ-ครุภัณฑ์ เช่น รถดับเพลิงสำหรับรดต้นไม้ รถเก็บขยะ เครื่องตัดหญ้า รถยนต์บรรทุกสิ่งของหรือนักเรียน ชุดตรวจสอบสุขภาพอนามัยของนักเรียน เกี่ยวกับการมีพยาธิ กลุ่มเลือด การหาสารเสพติด เครื่องฉายแบบโปรเจ็คเตอร์ (Projector) บอร์ด จัดนิทรรศการ และเดินท่างิ้วให้ร่วมเงาสำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ แก่โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มากกว่าโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 และทำนองเดียวกัน โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 จะมีปัจจัยและผู้ปกครองนักเรียนหรือกลุ่มบุคคลหรือองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนมากกว่าโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีจำนวนครูและนักเรียนจำนวนค่อนข้างมาก ตลอดจนได้รับเงินค่ารายหัวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 คนละ 1,800 บาทต่อคน มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาได้เหมาะสมกว่าสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 ที่ได้รับเงินค่านักเรียนเพียงคนละ 900 บาท (ประสิทธิ์ เถลิงพล โยธิน. 2549 : สัมภาษณ์ และสมาน พบวันดี. 2549 : สัมภาษณ์) ประกอบกับโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีครูจำนวนน้อย ครูจึงมีชั่วโมงการสอนและมีงานพิเศษค่อนข้างมาก จึงมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่ครบตามกรอบของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น งานอนามัย งานแนะแนว งานโสตทัศนศึกษา งานประชาสัมพันธ์ งานทะเบียนและวัดผล งานธุรการ งานพัสดุ งานแผนงาน งานประกันคุณภาพการศึกษา และงานห้องสมุด เป็นต้น (วีรศักดิ์ กัญกุล. 2549 : สัมภาษณ์ ; วาด พายุพล. 2549 : สัมภาษณ์) ตลอดจนโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีความขาดแคลนทั้งงบประมาณ อาคารเรียน การบริหารการจัดการที่มีโครงสร้างไม่ชัดเจนและยังไม่เป็นระบบ ข้อมูลสารสนเทศยังไม่เป็นปัจจุบันและครอบคลุมภาระงานสำหรับการวางแผนพัฒนา ประกอบกับเป็นช่วงรอยต่อการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อย ทำให้การพัฒนาสถานศึกษาขาดความต่อเนื่องและเกิดเป็นรูปธรรม (ภูมา คล่องแคล่ว. 2548 : 193) จากสภาพดังกล่าวจึงทำให้โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านมากกว่าโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 3-4 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ยังพบปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 บางกิจกรรมค่อนข้างมาก ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรปรับปรุงและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนี้

1.1 การบริหารวิชาการ ควรมีการพัฒนางานแนะแนวทางการศึกษา การพัฒนาความรู้ความสามารถแก่ข้าราชการครูและลูกจ้าง การส่งเสริมความรู้และผลงานทางวิชาการของครูและโรงเรียนแก่ชุมชนอย่างแพร่หลาย และควรมีการอบรมพัฒนาแก่ครูเกี่ยวกับการจัดทำแบบประเมินพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.2 การบริหารงบประมาณ ควรมีการพัฒนากองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักเรียนที่เพียงพอ การพัฒนากองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษาแก่ข้าราชการครูและลูกจ้างอื่น ๆ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบันสำหรับการบริหารการศึกษา และควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณและบริหารได้ด้วยตนเองแต่ฝ่ายงาน

1.3 การบริหารงานบุคคล ควรมีการพัฒนาระเบียบวินัยและการรักษาวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสร้างวินัยและการรักษาวินัย การพัฒนาครูและบุคลากรอื่นก่อนมอบหมายการปฏิบัติงานที่เหมาะสม และควรพัฒนาให้ครูมีความเข้าใจในการบริหารงานโรงเรียนเพื่อการปฏิบัติงานสอนที่มีประสิทธิภาพ

1.4 การบริหารงานทั่วไป ควรมีการประชาสัมพันธ์งานของสถานศึกษา การรับและย้ายนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยอย่างครบถ้วน และควรมีการปรับปรุงการบริหารให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการติดต่องานอื่น ๆ

1.5 ควรมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมแก่ครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 ที่พบปัญหาการบริหารสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

2.1 ควรศึกษาสาเหตุของปัญหาหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาอำเภอพยุหะคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 ควรเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาอำเภอพยุหะคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน เพื่อให้เห็นผลการวิจัยในภาพที่กว้างขึ้น

2.3 ควรศึกษาเรื่องนี้ในจังหวัดอื่น ๆ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศ เพื่อกำหนดเป็นนโยบายร่วมกันแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาด้านแบบหรือดีเด่น เพื่อเป็นรูปแบบการพัฒนาแก่โรงเรียนอื่นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY